

ФАУНА ПРІСНОВОДНИХ МОЛЮСКІВ ШАЦЬКИХ ОЗЕР

Василенко О.М., ГарбарД.А., Павлюченко О.В., Першко І.О., Уваєва О.І.

Житомирський ДПУ імені Івана Франка

Шацькі озера – це група озер у північно-західній частині Волинської області, розташованих у межиріччі Західного Бугу і Прип'яті, поблизу с.м.т. Шацька. На сьогодні цій території надано статус національного природного парку.

Метою нашої роботи було дослідження фауни прісноводних молюсків у межах Шацького національного парку.

Об'єктом досліджень були прісноводні молюски родин Lymnaeidae, Bulinidae, Bithyniidae, Unionidae та підродини Planorbinae. Збір матеріалу проводили влітку 2003 р.

Родина Lymnaeidae представлена тут *Lymnaea stagnalis* (Linne, 1758), *L. ovata* (Draparnaud, 1805), *L. corvus* (Gmelin, 1791), *L. palustris* (O.F. Müller, 1774). Причому *L. corvus* зустрічається порівняно рідше за інших представників цієї родини, а присутність *L. palustris* була нами виявлена взагалі тільки в одному з озер.

З родини Bulinidae найбільш розповсюдженим видом є *Planorbarius purpura* (O.F. Müller, 1774) Щільність його поселення часто сягає високих показників на невеличких ділянках озер. Витушки *P. corneus* (Linné, 1758) та *P. banaticus* (Lang, 1856) зустрічаються так часто, але менших кількостях.

У Шацьких озерах зареєстровано 14 видів молюсків підродини Planorbinae, які належать до двох триб: Planorbini Rafinesque, 1815 – (10 видів) та Segmentinini F. C. Baker, 1945 – (4). Це представники трьох родів триби Planorbini – *Planorbis* (*P. planorbis* (Linné, 1758)), *Anisus* (*A. vortex* (Linné, 1758), *A. vorticulus* (Troschel, 1834), *A. contortus* (Linné, 1758), *A. spirorbis* (Linné, 1758), *A. leucostoma* (Millet, 1813), *A. septemgyratus* (Rossmäessler, 1835), *A. albus* (O.F. Müller, 1774), *A. acronicus* (Ferussac, 1807)), *Armiger* (*A. crista* (Linné, 1758)) і двох родів триби Segmentinini – *Segmentina* (*S. nitida* (O.F. Müller, 1774), *S. montgazoniana* (Bourguignat in Servain, 1881), *S.*

distinguenda (Gredler, 1859)), *Hippeutis* (*H. fontana* (Lightfoot, 1786)).

Родина *Bithyniidae* є для Шацьких озер звичайним представником малакофауни. У зборах виявлено такі види молюсків цієї родини: *Bithynia tentaculata* (Linné, 1758), *B. producta* (Moquin-Tandon, 1855), *B. curta* (Gamier in Picard, 1840), *B. decipiens* (Millet, 1843B), *Dygircydatum bourguignati* (Paladilhe, 1869). Констатовано часткове, а у деяких озерах системи - повне зникнення деяких видів групи. Так, під час польових досліджень нами не відмічено таких видів як *Codiela leachi* (Sheppard, 1823), *Opisthochophorus troscheli* (Paasch, 1842), *O. baudonianus* (Gassies, 1869), *O. hispanicus* (Servain, 1880), *O. Valvatoides* (Beriozkina et Starobogatov in Anistratenko, 1995). Значно зменшилась частота зустрічальності решти видів родини. Екологічні умови в системі Шацьких озер за останні декілька років не зазнали суттєвих змін. Тому зниження чисельності та зникнення тут окремих видів *Bithyniidae* важко пов'язати з погіршенням умов їх існування.

Найбільшу видову і кількісну різноманітність червононогих молюсків відмічено у полях по берегах озер, багатих на рослинність із добре прогрітою водою та меліораційних каналах, що з'єднують озера між собою.

З родини *Unionidae* у Шацьких озерах нами виявлено представників підродин *Unioninae* і *Anodontinae*. Підрид *Unio* представлений видами *U. Tumidus falcatus* (Drouët, 1881) та *U. pictorum ponderosus* (Spitzi in Rossmassler, 1884). З підродини *Anodontinae* найчастіше зустрічається *Anodonta cygnaea* (Linné, 1758) та *Colletopterum piscinale falcatus* (Drouët, 1881). Двостулкових молюсків виявлено виключно в озерах.